

УДК 81'373.21(477.46)«16/17»

О.Б. ВАСИЛИК,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри української та іноземних мов
Уманського національного університету садівництва

НАЗВИ УМАНСЬКИХ ПЕРЕДМІСТЬ XVII–XVIII ст.: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ

У статті досліджено етимологію та словотвірну структуру давніх хоронімів міста Умані в діахронному аспекті. З'ясовано, що представлені назви мають відантропонімне походження, а у їх творенні переважає морфологічний суфіксальний спосіб.

Ключові слова: антропонім, лексема, мікротопонім, словотвірна модель, хоронім.

Назви топографічних об'єктів є унікальними мовними пам'ятками, що допомагають висвітлити нові факти з історії народу. Пропріативи можуть містити інформацію про першопоселенців, розвиток землеробства, ремесел, промислів, характер ландшафту, типи й види поселень тощо. Значну зацікавленість викликають назви дрібних географічних об'єктів, що з'явилися на початковому етапі розвитку певного населеного пункту. Як зазначає В.В. Лучик, окремі такі мікротопоніми мають глибоке, ще праслов'янське або навіть індоєвропейське коріння, зберігаючи таким чином архаїчні чи зникаючі мовні ознаки [12, с. 125].

На сьогодні існує небагато наукових розвідок, що охоплюють функціонування, семантику, словотвір власних географічних назв Уманщини. Окремі топоніми раніше принагідно аналізували в працях А.П. Коваль, В.В. Лобода, В.В. Лучик, Л.Т. Масенко, О.М. Трубачов, М.Т. Янко. У поле зору вчених-лінгвістів переважно потрапляли ойконім *Умань* та вибіркові гідроніми, що існують нині. Натомість доволі актуальним залишається дослідження мікротопонімів у діахронному аспекті.

Метою статті є аналіз структурно-семантичних особливостей давніх хоронімів Умані впродовж їхнього функціонування, починаючи від перших фіксацій у писемних текстах до наших днів.

Умань як місто вперше згадується в документах у 1616 р., хоча ця місцевість була заселена ще в давні часи. Вивчення назв мікрооб'єктів цього періоду досить складне, оскільки, по-перше, на картах XVII–XVIII ст. була зображена велика територія, відповідно – маємо фіксацію тільки великих географічних об'єктів; по-друге, якщо й трапляються карти і плани міста, то зазвичай на них відсутні власні назви багатьох об'єктів, до того ж літописні та архівні матеріали можуть лише засвідчувати назву, не мотивуючи її. До таких мікротопонімів належить назва давнього уманського передмістя **Раківка**. Першою писемною фіксацією цього хороніма є опис меж міста, зроблений польською мовою у XVIII ст.: 1799 р. – *przedmieście Rakówka* [24]. Але про те, що передмістя виникло у початковий період формування міської території, свідчить літопис Самовидця, де під 1674 р. (під час опису штурму Умані турками) зафіксовано урбанонім **Ракієська брама**: *...у Раковской брами, где были остатнее вмѣстѣ сперлися, усѣхъ вистинали...* [11, с. 124]. Зазвичай об'єкти подібного типу отримували назву за найближчим значущим об'єктом (церквою, млином і т. п.), або ж в основу мотивації могло лягти найменування місцевості, де споруджувалась брама, чи в напрямку якої вела дорога, що виходила з цих воріт. Очевидно, саме за останнім принципом отримала свою

назву і **Раківська брама**. Такої думки дотримуються сучасні дослідники: *З дуже давніх часів в Умані відома місцевість Раківка. Колись тут було передмістя, де жило багато єврейських сімей, багаточисельних і багатодітних. Одна з двох брам в огорожі міста виходила саме на це передмістя і називалась Раківська брама. Сьогодні жителі міста цієї назви не вживають. І тільки старожили, які кілька поколінь проживають в Умані, пам'ятають її і територію, яку вона охоплювала* [27, с. 2].

Протягом подальшого існування хоронім не змінив своєї форми, але в жодній історіографічній праці немає його мотивації: 1820 р. – *Пр. Раковка* [7]; 1838 р. – *Раковка* [6]; 1844 р. – *Паровая мукомольная мельница на предместьях Раковке* [7, арк. 2 зв.]; 1854 р. – *В заключении скажем, что главнейшие урочища, в которых подозревают клады, – это Свечкарня, Раковка...* [15, с. 315]; 1863 р. – *Въ предмьстьях Раковкъ, Турокъ, Мъщанскомъ и Слободскомъ...* [25, арк. 11]; 1882 р. – *Раковка* [10, с. 1]; *Н. posiada kilka przedmieść: Stare miasto, Polanieckie, Rakówka, Łysa hora, Babanka, Wołkowo, Turok* (SGKP, III, с. 216). Лише сучасний «Словник мікротопонімії Черкащини» пропонує відантропонімну гіпотезу походження мікротопоніма від фонетичного варіанта *Ракілка*, що не характерно для досліджуваної території: **Ракілка** – мікрорайон міста Умань. Тут жило багато євреїв на прізвище *Ракіл* (СМЧ, с. 348). Нам видається таке пояснення мало ймовірним, оскільки в дисертаційному дослідженні Ю.І. Блажчук «Антропонімія Уманщини XVII – початку XXI ст.» такого прізвища не засвідчено. Але прийнятним є той факт, що на території цього передмістя дійсно проживали євреї. Взагалі, на середину XVII ст., як зазначав П. Алепський, у місті Умані більша частина будинків «*принадлежала ляхамъ, евреямъ и армянамъ*» [16, с. 22]. Ю.І. Блажчук фіксує прізвища *Рак*, *Раков*, що є похідними від назв членистоногих [2, с. 89]. Також і П. Чучка, досліджуючи прізвища закарпатських українців, фіксує антропонім *Рак*, який є похідним від «назви тварини *рак*» (Чучка, с. 477). Цей онім є дуже давнім. Так, у деяких районах Польщі прізвище *Rak* фіксують із 1125 р., а в угорців – з 1571 р. Також дослідник подає прізвище *Раковець* < укр. патр. із суф. **-овець** від антр. *Рак* (Чучка, с. 477).

Лексикографічні праці, у яких кодифіковано українську мову різних періодів, реєструють лексему *рак'ка* (др.-євр.) «*рака́, пустой, глупый человек, дурак (бранное слово)*» *rácha* (Стс, с. 574); *рака* (євр.) «*оплеванной; пустой человек*» (Срезн., III, с. 64). Беручи до уваги неприязність козаків до євреїв, можна припустити, що так називали людей, які жили на цьому передмісті. І нині в діалектному мовленні зустрічаються такі слова, як *ракло* («злодій»), *ракалія* («ница, підла людина»).

До іншої гіпотези, зоонімної, можна вдатися, звернувши увагу на особливості місцевості поблизу фортеці. Цю територію омиває річка Уманка, що нині є зовсім невеликою, у деяких місцях навіть малопомітною. У XVII ж ст., як описували мандрівники, Умань – це «*большой портовый город на берегу реки, «к северу от крепости местность заросла камышом и заболоченная*» [26, с. 238]. Отже, там могли водитися раки або жаби. Словник за ред. Б. Грінченка подає іменник *ра́кавка* (як варіанти – *рака́ня, ра́хкавка*) – *древесная лягушка (зелена жабка)* (Грінч., IV, с. 4). Пор.: куток села *Раківка* (с. Городниця Уманського р-ну). Це місцевість на околиці села попід Ятранню. Там було багато раків [3, с. 274]. Топонімічний словник України фіксує подібні лексеми, подаючи як зоонімну, так і відантропонімну гіпотези: *Ра́ків* – р., л. пр. Вишні (бас. Вісли), *Ра́ківка* – р., п. пр. Стугни (бас. Дніпра); *Ра́ковець* – назва кількох пот. у бас. Пруту, Черемошу і Серету. Назви виводять від *рак* (Cancer) – клас безхребетних тварин типу членистоногих, за допомогою складного суфікса **-овець**. Дослівно: «Річка, у якій водиться багато раків». Назви також можуть бути відособовими (ТСУ, с. 295–296).

У XVIII ст. унаслідок збільшення населення відбувається розширення території, місто розвивається. Історичні документи цього періоду фіксують нові передмістя: 1799 р. – *Ostaszówka, Wołkowa* [24]. Але в деяких джерелах XIX ст. ці найменування засвідчено з іменниковою флексією **-е (-о)**: 1882 р. – *Wołkowo* (SGKP, III, 216); 1844 р. – *Асташево* [20]. За дослідженнями О. В. Суперанської, такі мікротопоніми є більш давніми порівняно із суфіксальними утвореннями на **-к(а)**. Останні формуються на основі первинних назв-словосполучень, утворюючи компактніші варіанти [18, с. 120], пор. *предместье Wołkowo* – *Волковка*. Але мікротопоніми на **-ов(о)**, **-ев(о)** зафіксовані нами в джерелах пізнішого часу, ніж їх відповідники з суфіксом **-к(а)**. Тож припускаємо, що назви

przedmieście Wołkowo, *предместье Асташево* відповідають більш ранньому етапу заселення міста (можливо, навіть XVII ст.), про який не маємо писемних джерел. Як зазначає В.А. Никонов, кожна ділянка землі ставала чиеюсь власністю, а ім'я власника виявлялося найголовнішою диференційною ознакою. Таким чином у топонімію проникали назви, що відповідали вже не на питання «що» чи «яке», а на питання «чие» [14, с. 30]. Зважаючи на наявність у цих назвах посесивних суфіксів *-ivk(a)* / *-ivk(a)* (*-ovk(a)*) (подібно до хороніма **Раківка**), можемо припустити їх відантропонімне походження. Тому послідовність утворення подібних мікротопонімів утворює такий ланцюжок: антропонім *Рак* → *Ракове* → мікротопонім **Раківка**; антропонім *Вовк* → *Вовкове* → мікротопонім **Вовківка**; антропонім *Осташ* → *Осташево* → мікротопонім **Осташівка**. Підтвердження цьому знаходимо в дослідженнях Г. Ю. Храбана: *Осташівське передмістя отримало свою назву або від першого осадника – шляхтича, якому магнат надав право заселяти порожню землю новими людьми, або від першого забудовника. Він міг бути або молдаванином, яких на Україні звали волошинами, волохами, або поляком (Остап – по-церковному Євстахій)* [9, арк. 80], пор. *Оста́х, Оста́ш = Остап* (Грінч., IV, 558). П. П. Чучка фіксує прізвище *Осташ*, утворене від давньоукраїнського чоловічого ім'я *Осташ*, що відповідає офіційному імені *Остап* та церковному *Євстафій* (Чучка, с. 420). У джерелах з історії Умані поч. XX ст. згадується прізвище *Осташівський*: 1900 р. – *Грандъ-Отель – Осташевскаго* [17, с. 1555].

Протягом XIX–XX ст. на позначення цього передмістя використовувалися як іменникове, так і прикметникове утворення: 1820 р. – *Осташевское* [8]; 1838 р. – *Пр. Осташевка* [6]; 1903 р. – *Пр. Осташевка; Осташевское предмѣстье* [1, с. 17]. Нині вживається початкова назва: *Осташівка* [13]; ...*до уманського передмістя Осташівки* [23, с. 59].

Хоронім **Вовківка**, на нашу думку, теж має відантропонімне походження. Ю.І. Блажчук серед антропонімів Уманщини XVII–XXI ст., в основі яких відображені назви диких тварин, виокремлює прізвища *Вовк* [2, с. 134], *Волков* [2, с. 88]. За спостереженнями Т.О. Гаврилової, чимало подібних найменувань виникло через посередництво антропонімів, оскільки прізвища *Вовк, Горобець, Чайка, Баранник, Хрущ* та інші поширені на Черкащині [5, с. 58]. Але існує ще кілька гіпотез щодо мотивації цієї назви: 1) від зоолексеми *вовкъ = волкъ* «драпіжний звір з родини псів» (Тимч., I, с. 295). Оскільки передмістя було досить віддаленим від центру міста, можна припустити, що там водилися вовки. Як зазначає Т.О. Гаврилова, досліджуючи говірки Черкащини, назви на зразок *Медведівка, Вовківка* тощо могли виникнути на місці колишніх мисливських угідь або позначали прилеглі до лісу околиці поселення, куди іноді забігали хижакі (про що свідчать і народні перекази) [5, с. 58]; 2) за даними «Етимологічного словника української мови», лексема *вовк* походить від індоєвропейського *wlkʷos, що зіставляється з коренем **uel-* «рвати» або *uelk-* «тягти, волокати»; у такому випадку назва *вовка* первісно означала «грабіжник» або «той, що роздирає» (ЕСУМ, I, с. 411). Отже, назва передмістя може бути пов'язана з розбійниками чи повстанцями. Таку етимологію подає Я.М. Кочережко: *У XVII–XVIII ст. Івангородське передмістя мало назву «Волкове» або «Вовківка». Можливо, тому, що заснувалося козаками на пенях і тернових згарищах колишнього Наливайкового лісу (XVI століття), у якому Северин Наливайко зимував зі своїм загonom народних месників* [21, с. 33].

На початку XIX ст. існувала початкова назва передмістя: 1820 р. – *Пр. Волковка* [8], але згодом почав функціонувати інший варіант хороніма: 1860 р. – *Пр. Івангородское* [4]; 1882 р. – ...*въ предмѣстьи города Івангородскомъ...* [10, с. 8]. За дослідженнями краєзнавців, в основі цього найменування знаходиться дромонім: *Назву передмістя отримало від того, що дорога з Умані вела в містечко Івангород* [9, с. 79]. Цей дромонім фіксують джерела XIX ст.: 1861 р. – *дорога изъ М. Івангорода* [25, арк. 9]. Така назва вживалася й на поч. XX ст.: 1903 р. – *Пр. Івангородское* [19; 1, с. 51]. Нині в мовленні місцевих жителів та на сучасних планах міста теж використовується пізніший варіант: *Івангородське передмістя* [3; 23]. Початкова назва згадується лише в працях істориків та краєзнавців.

Отже, аналіз репрезентованих найменувань дає можливість зробити висновок про їх відонімне походження. Досліджувані хороніми утворені морфологічним суфіксальним способом і виражають значення посесивності. Указуючи на власника території, першопоселенця чи першозабудовника, назви зберігають антропонімну спадщину Уманщини XVII–XVIII ст.

Умовні скорочення

SGKP – Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa, 1882–1895. – Том I–XIV.

Грінч. – Словарь української мови: у 4 т. / упоряд. з доданням власного матеріалу Б. Грінченко. – К., 1907–1909. – Т. I–IV.

ЕСУМ – Етимологічний словник української мови: в 7 т. / за ред. О.С. Мельничука, В.Г. Скляренка. – К.: Наук. думка, 1982–2012. – Т. 1–6.

СМЧ – Словник мікротопонімії Черкащини / укладачі: Т.О. Гаврилова, З.М. Денисенко. – Черкаси: Вид. Ю. Чабаненко, 2010. – 494 с.

Срезн. – Срезневский И.И. Материалы для словаря древнерусского языка по письменным памятникам: в 3 т. / И.И. Срезневский. – СПб., 1893–1912. – Т. 1–3.

СтС – Старославянский словарь (по рукописям X–XI веков) / под ред. Р.М. Цейтлин, Р. Вечерки и Э. Благовой. – М.: Русский язык, 1994. – 842 с.

Тимч. – Історичний словник українського язика / за ред. Є. Тимченка. – Х.; К., 1930–1932. – Т. I–II.

ТСУ – Янко М.Т. Топонімічний словник України: словник-довідник / М.Т. Янко. – К.: Знання, 1998. – 432 с.

Чучка – Чучка П. Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник / П. Чучка. – Львів: Світ, 2005. – 704 с.

Список використаних джерел

1. Адрес-календарь гор. Умани (с историческим очерком и планом) на 1904 год. – Изд. первое. – Умань: Типография Иосифа Давидовича Барана, 1903. – 115 с.

2. Блажчук Ю.І. Антропонімія Уманщини XVII – початку XXI ст.: дис. ... канд. філол. наук / Юлія Іванівна Блажчук. – Умань, 2008. – 300 с.

3. Василик О. Мотиваційні особливості мікротопонімів історичної Уманщини / О. Василик // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2012. – Вип. 56. – Ч. 1. – С. 273–280.

4. Военно-топографическая карта Российской Империи (1860–1890), составленная Ф.Ф. Шубертом.

5. Гаврилова Т. Місцева географічна номенклатура як джерело номінації сільських кутків (на матеріалі говірок Черкащини) / Т. Гаврилова // Студії з ономастики та етимології. 2002. – К.: Київ, 2002. – С. 54–64.

6. ДАКО, ф. 1542, оп. 1, спр. 2415, арк. 1.

7. ДАКО, ф. 804, оп.1, спр. 1671, арк. 2 зв.

8. ДАКО, ф. 1542, оп. 1, спр. 2414, арк. 1.

9. ДАЧО, ф. Р-5624, оп. 1, спр. 87. – 82 арк.

10. Демочани. Умань / [Составлено и. д. уездного воинского начальника подполковником Демочани]. – К.: Тип. Окружного штаба, 1882. – 35 с.

11. Лѣтопись Самовидца по новооткрытымъ спискамъ съ приложеніемъ трехъ малороссійскихъ хроникъ: Хмельницкой, «Краткого Описанія Малороссіи» и «Собранія Историческаго». – К., 1878. – С. 1–207.

12. Лучик В. Власні назви місцевостей в українській мові / В. Лучик // Студії з ономастики та етимології. 2002. – К.: Київ, 2002. – С. 123–127.

13. Василик О.Б. Матеріали топонімічних експедицій, зібрані протягом 2010–2014 рр.

14. Никонов В.А. Введение в топонимику / В.А. Никонов. – Изд. 2-е. – М.: Изд-во ЛКИ, 2011. – 184 с.

15. Присовский И. О преданиях уманцев / И. Присовский // Киевские губернские ведомости. – 1854. – № 46. – С. 315.

16. Путешествіе Антиохійскаго патріарха Макарія въ Россію въ половинѣ XVII вѣка, описанное его сыномъ архидіакономъ Павломъ Алеппскимъ. Переводъ съ арабскаго Г. Мурко-са. (По рукописи Московскаго Главнаго Архива Министерства Иностраннхъ Дѣлъ). – Том II. – М.: Университетская типографія, 1896. – С. 15–24.

17. Список населенных мест Киевской губернии. – К.: Тип. Ивановой, 1900. – 1985 с.

18. Суперанская А.В. Имя – через века и страны / А.В. Суперанская. – Изд. 2-е, испр. – М.: Изд-во ЛКИ, 2007. – 192 с.

19. Уманський краєзнавчий музей, № 640-17, арк. 1.
20. Уманський краєзнавчий музей, НВФ-325, арк. 1.
21. Уманський краєзнавчий музей, НВФ-349, 21 арк.
22. Умань. План міста. – Умань : Фавор, 1996.
23. Храбан Г.Ю. Спалах гніву народного (антифеодальне народно-визвольне повстання на Правобережній Україні у 1768–1769 рр.) / Г.Ю. Храбан. – К.: Вид-во при Київ. ун-ті, 1989. – 176 с.
24. ЦДІАК України, ф. 49, оп. 1, спр. 37, арк. 9.
25. ЦДІАК України, ф. 442, оп. 92, спр. 204, 25 арк.
26. Челеби Э. Книга путешествий. 1666–1667 гг. / Отв. ред. А.С. Тверитинова. – М., 1961. – Вып.1. – 338 с.
27. Черномир В. Історія уманських передмість / В. Черномир, Н. Серякова // Уманська зоря. – 2001. – 31 жовтня. – С. 2–3.

References

1. *Adres-kalendar gor. Umani (s istoricheskim ocherkom i planom) na 1904 god* [The address-calendar of Uman town (with the historical documentary and plan) for 1904]. Uman, Tipografija Iosifa Davidovicha Barana Publ., 1903, 115 p.
2. Blazhchuk, Ju.I. *Antroponimija Umanshhyny XVII – pochatku XXI st.* Dys. kand. filol. nauk [Anthroponomy of Uman district from the Seventeenth to the beginning of the Twenty First Centuries. Cand. philol. sci. diss]. Uman, 2008, 300 p.
3. Vasylyk, O. *Motyvaciyni osoblyvosti mikrotoponimiv istorychnoi Umanshhyny* [The motivational features of the microtoponyms of the historical Uman]. *Visnyk Lvivskogo universytetu. Serija filologichna* [Visnyk of the Lviv University. Series Philology], 2012, issue 56 (1), pp. 273-280.
4. Shubert, F.F. *Voenno-topograficheskaja karta Rossijskoj Imperii (1860–1890)* [The military map of Russian Empire (1860-1890)].
5. Gavrylova, T. *Misceva geografichna nomenklatura jak dzherelo nominacii silskych kutkiv (na materialy govirok Cherkashhyny)* [The local geographical nomenclature as a source of nomination of the rural portions (on the material of dialects of Cherkasy region)]. *Studii z onomastyky ta etymologii. 2002* [The studios from the onomastics and etymology. 2002]. Kyiv, Kyj Publ., 2002, pp. 54-64.
6. DAKO, fund 1542, register 1, archiving 2415, plate 1.
7. DAKO, fund 804, register 1, archiving 1671, plate 2.
8. DAKO, fund 1542, register 1, archiving 2414, plate 1.
9. DAKO, fund. P-562, register 1, archiving 87, 82 plates.
10. Demochani. *Uman* [Uman]. Kiev, Tip. Okruzhnogo shtaba Publ., 1882, 35 p.
11. *Letopis Samovidca po novootkrytym spiskam s prilozeniem treh malorossijskikh hronik: Hmelnickoj, "Kratkogo Opisanija Malorossii" i "Sobranija Istoricheskogo"* [Samovidets chronicle on the new lists with addition of three Little Russian chronicles: Hmelnitskaya, "The Short Description of Little Russia" and "The Historical Collection"]. Kyiv, 1878, pp. 1-207.
12. Luchyk, V. *Vlasni nazvy miscevostej v ukrainskij movi* [Own names of localities in the Ukrainian language]. *Studii z onomastyky ta etymologii. 2002* [The studios from the onomastics and etymology. 2002]. Kyiv, Kyj Publ., 2002, pp. 123-127.
13. Vasylyk, O.B. *Materialy toponimichnyh ekspedycij (2010–2014)* [The materials of the toponymic expeditions (2010-2014)]. (in Ukr., unpublished).
14. Nikonov, V.A. *Vvedenie v toponimiku* [Introduction into toponymy]. Moscow, Izd-vo LKI Publ., 2011, 184 p.
15. Prisovskij, I. *O predanijah umancev* [About the traditions of Uman residents]. *Kievskie gubernskie vedomosti* [Kiev provincial journal], 1854, no. 46, p. 315.
16. Moskovskij Glavnyj Arhiv Ministerstva Inostrannyh Del. *Puteshestvie Antiohijskogo patriarha Makarija v Rossiju v polovine XVII veka, opisannoe ego synom arhidjakonom Pavlom Aleppskim* [The travelling of Antiochist Patriarch Macarius to Russia in the middle of the 17th century, described by his son Archdeacon Pavel Aleppo]. Moscow, Universitetskaja tipografija Publ., 1896, pp. 15-24.
17. *Spisok naseleennyh mest Kievskoj gubernii* [The list of inhabited places in Kiev province]. Kyiv, Tip. Ivanovoj Publ., 1900, p. 1985.

18. Superanskaja, A.V. *Imja – через века і страны* [The name – through the centuries and countries]. Moscow, Izd-vo LKI Publ., 2007, 192 p.
19. *Umans'kyj krajeznavchyj muzej* [A study of local lore museum in Uman], no. 640-17, plate 1.
20. *Umans'kyj krajeznavchyj muzej* [A study of local lore museum in Uman], NVF-325, plate 1.
21. *Umans'kyj krajeznavchyj muzej* [A study of local lore museum in Uman], NVF-349, 21 plates.
22. *Uman. Plan mista* [Uman. The plan of Uman town]. Uman, Favor Publ., 1996.
23. Hraban, G.Ju. *Spalah gnivu narodnogo (antyfeodalne narodno-vyzvolne povstannja na Pravoberezhnij Ukraini u 1768–1769 rr.)* [The outbreak of the people anger (antifeudal popular liberation uprising in the Right-Bank Ukraine in 1768-1769)]. Kyiv, Vyd-vo pry Kyiv. un-ti Publ., 1989, 176 p.
24. CDIAK Ukrainy, fund 49, register 1, archiving 37, plate 9.
25. CDIAK Ukrainy, fund 442, register 92, archiving 204, 25 plates.
26. Tveritina, A.S. *Chelebi Je. Kniga puteshestvij. 1666–1667 gg.* [Chelebi Je. The travel book. 1666–1667]. Moscow, 1961, 338 p.
27. Chornomyz, V. *Istorija umanskyh peredmist* [The history of Uman suburbs]. *Umanska zorja* [Uman Star], 2001, 31 October, pp. 2-3.

В статье исследовано етимологию и словообразовательную структуру древних хоронимов города Умани в диахроническом аспекте. Выяснено, что представленные названия имеют антропонимное происхождение, а в их словообразовании преобладает морфологический суффиксальный способ.

Ключевые слова: антропоним, лексема, микротопоним, словообразовательная модель, хороним.

The etymology and derivative structure of the ancient choronyms of Uman town in the diachronic aspect are studied. It is determined that the analyzed names are derived from the anthroponyms, and in their derivation, the morphological suffixal method predominates.

Key words: anthroponym, lexical item, microtoponym, word-building pattern, choronym.

Одержано 3.03.2018.